ماموریت سازمان شیلات ایران

دفتر برنامه ریزی و بودجه سازمان شیلات ایران

به نام خدا

مقدمه

شیلات، به عنوان یکی از بخش‌های حیاتی صنعت کشاورزی و منابع طبیعی، به مطالعه و بهره‌برداری از منابع آبزیان در محیط‌های طبیعی و پرورشی می‌پردازد. این صنعت شامل تمامی جنبه‌های مرتبط با آبزی پروری، صید، مدیریت آبزیان و صنایع وابسته می باشد.

این بخش یکی از مهم‌ترین زیربخش‌های اقتصادی در تأمین امنیت غذایی، تجارت، اشتغال‌زایی، کارآفرینی و محرومیت‌زدایی در جهان است. اقتصاد شیلاتی در کنار سایر فعالیت های تجاری رایج در دریاها و مناطق توسعه این مناطق بوده است.

همواره یکی از چالش های جهان، تامین غذا است. با توسعه صنعت و فناوری های علمی از دغدغه های گذشته کاسته شده با این حال، امروزه اهمیت برقراری امنیت غذایی از بعد دسترسی همه مردم به غذای سالم برای بیش از 9 میلیارد نفر جمعیت جهان در سال 2050 بیش از پیش موردنظر است. انسان از 4 میلیارد تن غذایی که استفاده می کند، 97 درصد آن را از 3 تا 5 درصد سطح زمین به دست می آورد که قابل کشت و زرع است، اما از 71 درصد زمین که پهنه های آبی است، تنها 3 درصد غذای انسان تأمین می شود.

با توجه به محدودیت های جهانی کشاورزی و دامپروری بشر الزاماً باید اقدامات اساسی و همه جانبه ای برای بهره‌گیری بیشتر از آب دریاها و افزایش تولید ماهی و سایر آبزیان از طریق آبزی پروری به عمل آورد به طوری که برای دسترسی به این غذای ارزشمند و تقاضای آن عواملی مانند رشد جمعیت، افزایش سطح درآمد و بالا رفتن فرهنگ جامعه بسیار مؤثرند، روند مصرف آبزیان در جهان نشان می دهد از نیمه دوم دهه 1980 با توجه به کاهش شدید سلامتی و پی بردن به ارزش غذایی بالای فرآورده های دریایی، تقاضای این پروتئین بیش از گذشته نسبت به سایر پروتئین های حیوانی رشد داشته است.

شیلات یکی از زیر بخش‌های مهم بخش کشاورزی در اقتصاد ایران می‌باشد. این زیربخش که در برگیرنده فعالیت‌های صید و آبزی پروری در کشور است، به واسطه ذخایر دریایی و منابع آبی شایان توجّه در کشور، از اهمیّت خاصّی برخوردار است. این زیربخش اقتصادی، به لحاظ تامین بخشی از منابع پروتئین کشور در ایجاد امنیت غذایی، درآمد ارزی و اشتغال زایی و همچنین به دلیل وجود ظرفیت‌های بالقوه فراوان برای کمک به رشد و توسعه اقتصاد کشور، بسیار با اهمیّت می‌باشد.

وجود پتانسیل های متعدد شیلاتی درکلیه استان های کشور و جاذبه سرمایه گذاری در این زیر بخش کشاورزی از یک سو، ارتقا فرهنگ مصرف آبـزیان، دانش عمومی و مـزایای بی شمـــار مصرف این منبع بی بدیل پروتئین از سویی دیگر ، می تواند زمینه های رشد و توسعه این صنعت را فراهم آورد.

سازمان شیلات ایران به عنوان یکی از زیر بخش‌های وزارت جهاد کشاورزی در تأمین امنیت غذایی آحاد جامعه از طریق تامین گرم پروتئین حیوانی روزانه و غذای سلامتی، ایجاد درآمد داخلی و درآمدهای ارزی حاصل از صادرات و اشتغال زایی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

حوزه شیلات با توجه به گرایش اصلی صید، آبزی پروری، بهره برداری از اکوسیستم های طبیعی و عمل آوری و فرآوری محصولات شیلاتی، در 4 دهه اخیر همپای سایر فعالیت های کشاورزی و صنعتی در راستای توسعه، گام برداشته و مسیر پیشرفت را طی نموده است.

وضعیت سازمان شیلات ایران به لحاظ ساختاری

پس از انحلال شرکت سهامی شیلات ایران، قانون تاسیس سازمان شیلات ایران مشتمل بر ماده واحده و ده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سی ام اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ۱۳۸۳.۳.۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

بر این اساس به منظور حفظ و حراست از ذخایر و منابع آبزی در آب های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران و در اجرای وظایف ذکر شده در قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبزی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۴.۶.۱۴ – و سایر مقررات مرتبط سازمان شیلات ایران از ابتدای سال 1384 تاسیس و کلیه وظایف تصدی گری از شیلات منفک و وظایف حاکمیتی طبق قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع‌آبزی جمهوری اسلامی ایران به سازمان محول گردید.

اهداف سازمان عبارت است از سیاست گذاری ، برنامه ریزی و نظارت برای بهره برداری پایدار از ذخایر و منابع آبزی کشور، حفاظت از منابع آبزی و بازسازی موثر ذخایر موجود، توسعه مدیریت و نگهداری زیر ساخت های صیادی و آبزی پروری، ارتقا بهره وری منابع و عوامل تولید در آب های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران می باشد.

با تاسیس سازمان شیلات ایران این سازمان تنها مجاز به ایجاد واحد سازمانی متناسب با حجم ، قلمرو و فعالیت های آنها و بر اساس ضوابط و معیارهای سازمان برنامه و بودجه کشور در استان های ساحلی شد.

تعداد نیروی انسانی شرکت سهامی شیلات ایران حدود 9 هزار نفر بوده است که این تعداد به 4102پست سازمانی مصوب تقلیل یافته و در سال جاری نیروی انسانی شاغل در این سازمان تنها 43 درصد از پست های سازمانی مصوب را تشکیل می دهند.

در حال حاضر سازمان شیلات ایران دارای 11 اداره کل در 7 استان ساحلی و استان های کرمانشاه، سیستان و بلوچستان (زابل)، لرستان و اردبیل است . در 22 استان سازمان شیلات ایران فاقد ساختارتشکیلاتی بوده و امور مربوط به توسعه آبزی پروری در این استان ها تحت نظارت سازمان جهاد کشاورزی استان مربوطه می باشند . نکته قابل تامل اینکه بیش از 66 درصد از تولیدات آبزی پروری در سال 1402 تنها در 11 استان

دارای اداره کل شیلات تولید شده است. با توجه به نکات اشاره شده ارتقاء و استقلال تشکیلات شیلات در 22 استان ضروری بوده و نقش بسیار موثری در تحقق اهداف برنامه های شیلات خواهد داشت.

در راستای ایجاد شفافیت، حاکمیت قانون و کاهش تعارض منافع کلیه مجوزهای زیربخش شیلات اعم از صید و صیادی- آبزی پروری – بازار از طریق درگاه ملی صدور مجوزها و به صورت الکترونیک صادر می شود.

سازمان شیلات ایران در راستای ایجاد تعامل بین سه ضلع اصلی حکمرانی تولید آبزیان شامل بخش خصوصی به عنوان ذینقشان و ذینفعان؛ بعنوان ذینفعان؛ و دولت بعنوان ذینقش، اقدام به عضویت و نقش دهی به نمایندگان اتحادیه های تولید کنندگان آبزیان (آبزی پروری- صید و صیادی – تولید و تجارت) – اساتید دانشگاه – صاحب نظران زیربخش – خبرگان و پیشکسوتان صاحب نظر در حوزه شیلات و آبزیان در تصمیم گیری ها، سیاست گذاری ها و تصمیم سازی های مرتبط با زیربخش شیلات در قالب شورای گفتگو و کمیسیون های عالی در راستای تصمیم گیری در خصوص برنامه های اجرایی سالانه نموده است.

سازمان شیلات ایران به لحاظ قانونی هیچگونه دخل و تصرفی در تولید آبزیان و محصولات شیلاتی نداشته و تولید این پروتئین ارزشمند در کشور بر عهده دریادلان حوزه صید و صیادی و زحمتکشان حوزه آبزی پروری بوده و این سازمان بر اساس وظایف قانونی خود تنها با برنامه ریزی در راستای سیاست های کلان ابلاغی دولت و وزارت متبوع و با بضاعت اندک خود سعی در هموار کردن مسیر و حل چالش ها و مشکلات پیش روی بهره برداران و تولید کنندگان این صنعت و حفظ و حراست از منابع آبزی موجود در پهنه های آبی تحت حاکمیت کشور داشته است.

بررسی آمارها و میزان تولیدات آبزیان در کشور با در نظر گرفتن حمایت های صورت گرفته توسط دولت نسبت به سایر بخش های کشاورزی نشان از وضعیت مناسب و رو به رشد این بخش حتی بیش از انتظارات دارد اما وجود ظرفیت های بالقوه فراوان در کشور و دستورات موکد مقام معظم رهبری در ابلاغ سیاست های توسعه دریا محور، توسعه سواحل مکران و سایر اسناد بالا دستی اعم از برنامه هفتم پیشرفت و سند امنیت غذایی و اراده جمعی در سطح دولت و وزارت جهاد کشاورزی می تواند موجبات شکوفایی هر چه بیشتر این صنعت پررونق را فراهم آورد.

قانون تأسیس سازمان شیلات ایران

ماده واحده - به منظور حفظ و حراست از ذخایر و منابع آبزی در آبهای تحت‌حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران و دراجرای وظایف ذکر شده در قانون‌حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبزی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۴.۶.۱۴ - وسایر مقررات مرتبط با وظایف حاکمیتی سازمان شیلات ایران که از این پس در این قانون به‌اختصار "سازمان" نامیده می‌شود، به عنوان یک مؤسسه دولتی وابسته به وزارت جهادکشاورزی تأسیس می‌شود.

تبصره ۱ - وظایف حاکمیتی سازمان طبق قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴.۶.۱۴ تعیین می‌شود.

تبصره ۲ - باتصویب این قانون از ابتدای سال ۱۳۸۴ شرکت سهامی شیلات ایران وشرکت های وابسته به آن منحل و کلیه وظایف حاکمیتی، اختیارات، تعهدات، امکانات،اموال، دارائی‌ها و نیروی انسانی شرکت مذکور که مرتبط با این وظایف است به سازمان‌منتقل می‌شود.

تبصره ۳ - سازمان مجاز است برای ادای تعهدات منتقل شده از شرکت سهامی‌شیلات ایران نسبت به فروش اموال و امکانات مازاد خود اقدام نماید. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله پس از واریز به حساب خزانه، در قالب قوانین بودجه سنواتی به همین‌منظوردراختیار سازمان قرار می‌گیرد.

تبصره۴ - سازمان مجاز است صرفاً در استانهای ساحلی نسبت به ایجاد نمایندگی‌اقدام نماید.
تبصره ۵ - فعالیت‌ها و عملیات اجرائی مربوط به صید، فرآوری، فروش و صادرات ماهیان خاویاری به همراه امکانات، اموال، دارائی‌ها، تعهدات و نیروی انسانی مرتبط به شرکت مادرتخصصی خدمات کشاورزی منتقل می‌گردد. معادل ارزش اموال، امکانات ودارائی‌های متعلقه به سرمایه شرکت مزبور افزوده می‌شود.
تبصره ۶ - درآمدهای حاصل از فروش خاویار به حساب خزانه دولت واریزمی‌شود.

تبصره ۷ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سازمان را به طور جداگانه در قانون بودجه کل کشور منظور نماید.

تبصره ۸ - سازمان از حیث مقررات اداری، مالی و استخدامی تابع مقررات خاص وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.
تبصره ۹ - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است ظرف مدت شش ماه اساسنامه سازمان را با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به‌تصویب هیأت‌وزیران‌برساند.

تبصره ۱۰ - رئیس سازمان سمت معاون وزیر جهاد کشاورزی را دارا خواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و ده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ‌سی‌ام اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و درتاریخ ۱۳۸۳.۳.۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

ماموریت سازمان شیلات ایران بر اساس قانون تاسیس سازمان

سیاست گذاری، برنامه ریزی و نظارت برای بهره برداری پایدار از ذخایر و منابع آبزی کشور، حفاظت از منابع آبزی و بازسازی موثر ذخایر موجود، توسعه مدیریت و نگهداری زیرساخت های صیادی و آبزی پروری، ارتقاء بهره وری منابع و عوامل تولید در آب های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران.

ماموریت های سازمان شیلات در راستای اساسنامه سازمان شیلات ایران مصوب 1383:

- سیاست گذاری، برنامه ریزی ونظارت برای بهره برداری پایدار از ذخایر و منابع آبزی کشور
- حفاظت از منابع آبزی و بازسازی موثر ذخایر موجود
- توسعه مدیریت و نگهداری زیرساخت های صیادی و آبزی پروری
- ارتقا بهره وری منابع و عوامل تولید در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جهوری اسلامی ایران